

Dagens eko den 28/2 1949.

Professor Ingvar Svennilsson.

Sverige deltagar som bekant i den organisation för ekonomiskt samarbete, som de västeuropeiska staterna upprättat med säte i Paris.

Denna organisations uppgift är, som bekant, inte endast att förmedla Marshall-hjälpen från Amerika utan även att samla medlemsstaterna till gemensamma ansträngningar för att förbättra Europas ekonomiska läge. Konsumtionen i Västeuropa ligger i dag 20% under förkrigenivån, och man har uppställt som mål, att förstärka Europas produktion och försörjning så att man inom en fyraårsperiod kommer upp till förkrigstidens levnadsstandard. Fråga är nu, om detta skall lyckas?

Alla de deltagande länderna måste bidra till de gemensamma ansträngningarna och i hëstas uppmanade man dem att upprätta var sitt långtidsprogram för de närmaste fyra åren, där de skulle redovisa, vad man i varje land hade för planer och förväntningar beträffande sina egna möjligheter.

För Sveriges del sammanfattades den bedömning som gjordes av våra möjligheter i det s.k. svenska långtidsprogrammet. Däri uppställdes som mål, att fram till 1953 öka produktion och utrikeshandel, och därmed också varuförsörjningen så att, på några undantag när, alla regleringar skulle kunna avskaffas - utan att detta skulle behöva innebära någon sänkning av den svenska levnadsstandard. Man räknade tvärtom med möjligheten av en mindre höjning.

Sedan dess ha alla andra i Parisarbetet deltagande länder framlagt sina program och dessa ha sammanställts till en översikt över hela Europas möjligheter.

Resultatet har delvis blivit uppmanande. Europa håller på att

genomföra en stort upplagd ökning av sin produktion. Men delvis blev det också nedslående: de åtgärder man redovisat räckta enligt Parisorganisationens omdöme icke till för att säkerställa, att Europa åter kan komma tillbaka till sin standard före kriget. De deltagande länderna ha därför anmodats att ompröva sina program i ljuset av den sammanfattning, som gjorts i Paris.

För Sveriges del ha ju också andra händelser inträffat, både inom och utom landet, som nu kunna ge anledning till en omprövning. Vad har då resultatet blivit? Jag skall försöka ange det i några korta punkter:

För det första visar det sig att det svenska programmet varit relativt försiktigt hållet beträffande möjligheterna att utveckla produktionen. I vårt program beräknas produktionen, genom ett ökat ~~intäkts~~ resultat per sysselsatt individ, stiga med 10%. Övriga deltagande länder ha räknat med mer än 15%.

Vidare kan man konstatera, att exporten under 1948 redan stigit en bra bit i rätt riktning, så att i detta avseende redan efter 1 år ungefär $2/5$ av långtidsprogrammet blivit förverkligat.

En undersökning av olika områden, malm, järn, och stål, trävaror, massa, papper, maskiner etc. visar också att det i fråga om exportkapaciteten bör bli möjligt att på flera punkter icke oväsentligt överträffa långtidsprogrammet, så att vi få en större export än man tidigare räknat med.

Men en sak är att producera, en annan långt mera problematisk är att sälja sina varor på världsmarknaden.

Även i detta avseende har vårt program varit så försiktigt, att det ej i högre grad drabbas av den kritik mot de nationella programmen, som framförts från Paris. Bl.a. ha vi, i motsats till andra länder icke

räknat med att kunna köpa mera från Amerika än vi sälja dit. Våra förväningar att öka exporten på andra transoceana marknader ha även varit relativt blygsamma. Men andra händelser ha inträffat, som göra det nödvändigt lägga om våra planer och ändra våra förväntningar. Alla känna väl till det bakslag för exporten av pappersmassa till Nordamerika som har inträffat. Tyvärr är det icke osannolikt att vi även på längre sikt kan sälja mindre massa på denna marknad. Skogsproduktarna svara nu för 2/3 av våra dollarinkomster; en betydande omläggning av vår utrikeshandel kan därför bli nödvändig.

På denna punkt har man nu kommit till följande slutsatser: Exporten av andra produkter till USA, bl.a. av malm, bör nu om möjligt ökas. En del av den amerikanska exporten och importen får troligen flyttas över till andra länder framför allt England, Tyskland som nu öka sin produktion. Undersökas får även möjligheten att öka exporten och importen på Östeuropa och vissa transoceana marknader utanför USA.

Därmed resa sig en rad svårlösta handelspolitiska problem. Förhoppningar finnas dock, att man genom en smidig anpassning av vår utrikeshandel och handelspolitik skall kunna klara denna svårighet och att därmed också långtidsprogrammets slutmål - frihet från regleringar vid bevarad standard - skall kunna uppnås. För att detta skall bli möjligt måste dock våra ansträngningar att öka både produktion och export intensifieras. En given förutsättning är också, att det mål, som uppställes för det internationella samarbetet bl.a. i Paris - en hög nivå på världshandel - kan förverkligas.